

MEGEMLEKEZNEK A SZÁZHARMINCÖT ÉVE SZÜLETETT, NYOLCVAN ÉVE ELHUNYT ÍRÓRÓL

Krúdy nyomában az egykori Óbudán

PÉNTEK ORSOLYA

Krúdy-évvél és az erre az alkalomra létrejött Krúdy-negyeddel emlékezik négy óbudai intézmény és az önkormányzat a százharmincöt éve született és nyolcvan éve elhunyt Krúdy Gyulára, aki élete utolsó három évét Óbudán töltötte. A megemlékezésorozat már Óbuda napján, május 4-én elkezdődött, bár Krúdy halálának évfordulója május 12-re, vasárnapra esik. Néhány érdekesség Az Ódonságok városa írójának óbudai éveiről.

Az Óbudai Társaskör, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, a Kéhli Vendéglő, valamint a Mókus Sörkert és Étterem fogott össze az idén, hogy Krúdy-negyedet alkosson az óbudai Krúdy-év eseményeihez kapcsolódva, az önkormányzat pedig hangoskönyvet jelentet meg A Krúdy-recept – Hogyan kell élni? címmel, ezenfelül szabadtéri kiállítás is nyílt Krúdy életképek elnevezéssel a Kórház utcában: az óbudaiak így elevenítik fel az író emlékét a kettős évfordulón.

Krúdy – bár Gelléri Andor Endre mellett Óbuda legnagyobb írójaként tartják számon – mindössze három évet élt a kerületben 1930-tól 1933-ig. Utolsó otthona a ma Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumként működő lakóházban volt, törzshelye pedig a Kéhli Vendéglő és a mai Óbudai Társaskör épületében lévő Korona Kávéház volt.

Az író 1930-ban az akkor még Óbudához tartozó Margitszigetről költözött át a mai Árpád híd budai hídfőjéhez közel álló Templom utcai házba, amely csodák csodájára megmaradt a hetvenes évekbeli lakótelep-építés során. Az író nem önszántából váltott lakhelyet. Hitelezői tették ki a margitszigeti házából, ahonnan egyébként már jó ideje átjárt Óbudára bevásárolni a feleségével együtt, mégpedig csónakon. Csónakosa, egy Drapcsik nevű ember, akárhányszor hívta az író, rendelkezésre állt – az ő alakját a Dunai életmentő című novellában örökíti meg Krúdy.

Aki nemcsak a bevásárlások, de a nagy ivászatok, sőt a másnaposság okán is többször látogatást tett már korábban is a kerületben. Feljegyezték, hogy az akkoriban szintén Óbudához tartozó Császár fürdő százas szobájában szerette túlélni a katzenjammert, a szobát pedig a szállodatulajdonos fenntartotta az író részére.

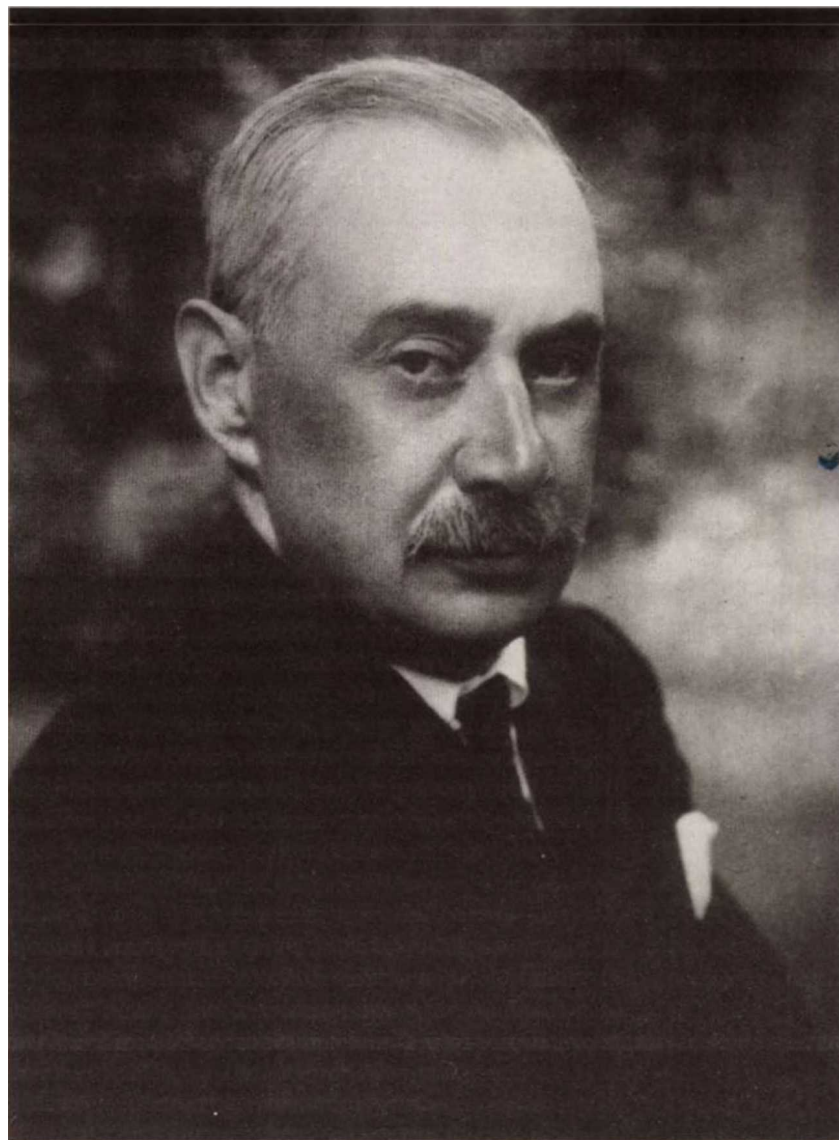
Amikor 1930. május 28-án el kellett hagynia szigeti otthonát, Krúdy már nem volt az egykori bonviván, anyagi helyzetén túl az egészsége is megroppant. Második feleségével és lányával hurcolkodott be a Templom utca 15. szám alatti kis házba. Januárban kapott Baumgarten-díjából akkor már nem sok volt – az új, óbudai lakás pedig csak ideiglenes menedéket jelentett a hitelezők elől.

Az író ennek ellenére hamarosan igazi otthonra lelt az akkor még apró házakkal teli városnegyedben, amelynek külvárosi hangulata és furcsa lakói már korábbi írásaiban is rendszeresen szerepeltek. A Flórián teret például az egyik kis ház ablakán át leselkedő megszőktetett Natália szemével látjuk, a Hét bagolyban a jégtáblán menekülő hős és hősnő igyekszik Óbudára, míg Rezeda Kázmér a Választófejedelemhez címzett fürdőbe, azaz a Császár fürdőbe kíséri hölgyét.

Amikor az író Óbudára költözik, elindítja Az ódonságok városa, avagy mit várnak az óbudaiak az új hídtól? című cikksorozatát, és innentől minden addiginál jobban rajzolódik ki írásaiból a korabeli Óbuda képe.

(A cikksorozat címének magyarázata annyi, hogy az Árpád híd 1908-ban elrendelt építéséhez olyan hosszas előkészületek szükségeltettek, hogy az még a harmincas években is csak terv volt, míg 1939-ben végre elkezdődött az építkezés, hogy a háború miatt aztán meg is szakadjon.)

De milyennek is látta Krúdy a „százesztendősek” városnegyedét? Írásaiban sorra vonulnak fel a kis-kocsmák, a Bródy kávéház – ide járt török kávé inni az író –, a hajóállomásnál lévő Gindele vendéglő, amelynek egyetlen öreg pincére általában támasztja a falat, felvillan a Szőlőskert utca, amely olyan szűk, hogy a szerelmeseik kényszerűen egymáshoz préselődnek rajta. Ír a Vörösvári út mellékutcajában lakó jósnőről, akihez a hídon át szökösnek az úri kis-asszonyok Pestről bevallani mindazt, amit a gyóntató papnak nem mernek, és ír a tyúkszemvágó asszonyok-

Az író neve összefonódott Óbudával, pedig csak három évet élt ott FOTÓ: MTI/KÖRÖSI IDA

ról, akik a borzalmas óbudai kövezet nyomán tönkrement lábukat orvosolják, míg férjük, a kövező is végzi a munkáját... Értésülünk róla, hogy a rakpartra nem raknak ki semmit, legfeljebb szemetet, a halászház pedig jó ideje már csak a följebb a vízre bocsátott hullákat húzzák ki.

Ahogy pergetjük a Krúdy lapokat, meggyőződhetünk róla, hogy az írónak valódi otthonát adott az utolsó évekre Óbuda.

Amely, bár befogadta, megmenteni nem tudta: amikor hitelezői 1932 júniusában csődeljárást kezdeményeztek ellene, Krúdy már nemcsak egzisztenciálisan volt ellehetetlenülve, de az egészsége is megroppant. Nem sokkal korábban esett túl egy párban, amelyet egy katonatiszttel vívott,

és bár Rothermere lord megpróbálta kisegíteni egy 250 fontos összeggel, már nem tudott rajta segíteni. 1932 nyarán először kórházba került, de még hazatért Óbudára, 1933 tavaszára azonban egyre rosszabbul lett, közben kilakoltatási végzést is kapott újabb lakbérhátraléka miatt. 1933. május 12-én a magyar irodalom egyik legsúlyosabb életművét és több száz pengős adósságot hagyva maga után halt meg óbudai házában.

Emlékét egykori házán kívül mostantól a nevét viselő negyed is őrzi – egy olyan városrész gesztusaként, amely rajta és Gelléri Andor Endrén kívül egyébként számos más írónak is otthonát adott rövidebb-hosszabb időre: mások mellett Hamvas Bélának és Kassák Lajosnak is. ■